

انواع ثبت‌های حسابداری در ایران

تهیه شده توسط: گروه نرم‌افزاری محک

تاریخ: ۱۱ ژوئن ۲۰۲۵

مقدمه

ثبت‌های حسابداری بخش اساسی از فرآیند حسابداری هستند که برای ثبت رویدادهای مالی سازمان‌ها به کار می‌روند. در ایران، با توجه به نوع فعالیت شرکت‌ها، ثبت‌های حسابداری به دسته‌های مختلفی تقسیم می‌شوند که هر یک ویژگی‌ها و استانداردهای خاص خود را دارند. این سند به بررسی انواع ثبت‌های حسابداری برای شرکت‌های مختلف مطابق با قوانین حسابداری ایران می‌پردازد.

انواع ثبت‌های حسابداری

جدول زیر انواع ثبت‌های حسابداری را برای شرکت‌های خدماتی، بازرگانی، تولیدی، پیمانکاری، دولتی، و واردکننده/صادرکننده به همراه جزئیات آن‌ها نشان می‌دهد:

جدول ۱: انواع ثبت‌های حسابداری در ایران

نوع شرکت	ویژگی‌های اصلی ثبت‌ها	مثال‌های کلیدی
خدماتی	ثبت درآمدهای خدماتی، هزینه‌های عملیاتی، حقوق و دستمزد، هزینه‌های اداری و فروش، پیش‌پرداخت‌ها و دریافت‌های مشتریان. تمرکز بر دقت در ثبت درآمدها و هزینه‌های مرتبط با خدمات.	بدهکار: حساب دریافتی ۲,۰۰۰,۰۰۰ بستانکار: درآمد خدماتی ۲,۰۰۰,۰۰۰ (ثبت ارائه خدمات به مشتری)
بازرگانی	ثبت خرید و فروش کالا، برگشت کالا، هزینه‌های حمل و نقل و انبارداری، دریافت‌ها و پرداخت‌های نقدی/اعتباری. کنترل دقیق موجودی کالا.	بدهکار: موجودی کالا ۵,۰۰۰,۰۰۰ بستانکار: حساب پرداختی ۵,۰۰۰,۰۰۰ (ثبت خرید کالا به صورت اعتباری)
تولیدی و صنعتی	ثبت خرید مواد اولیه، مصرف مواد، هزینه‌های مستقیم کار، سربار تولید، موجودی در جریان ساخت، کالای تمام شده، استهلاک ماشین‌آلات، حقوق کارکنان تولید.	بدهکار: کالای در جریان ساخت ۳,۰۰۰,۰۰۰ بستانکار: مواد اولیه ۳,۰۰۰,۰۰۰ (ثبت مصرف مواد در تولید)
پیمانکاری	ثبت قراردادهای پیمانکاری، پیش‌پرداخت‌ها، هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم پروژه، درآمدهای مرحله‌ای، تعدیل قراردادهای، مصالح مصرفی.	بدهکار: هزینه پروژه ۴,۰۰۰,۰۰۰ بستانکار: وجه نقد ۴,۰۰۰,۰۰۰ (ثبت هزینه مصالح پروژه)

نوع شرکت	ویژگی‌های اصلی ثبت‌ها	مثال‌های کلیدی
دولتی	ثبت بودجه‌های تخصیص‌یافته، اعتبارات مصرف‌شده، درآمدهای دولتی، هزینه‌های عملیاتی و سرمایه‌ای، گزارش‌گری مالی مطابق استانداردهای بخش عمومی.	بدهکار: هزینه عملیاتی ۱,۵۰۰,۰۰۰ بستانکار: اعتبارات بودجه‌ای ۱,۵۰۰,۰۰۰ (ثبت هزینه‌های عملیاتی)
واردکننده و صادرکننده	ثبت اسناد اعتباری، هزینه‌های گمرکی، حمل و نقل بین‌المللی، خرید و فروش ارز، مالیات بر ارزش افزوده و عوارض گمرکی.	بدهکار: موجودی کالا ۶,۰۰۰,۰۰۰ بستانکار: حساب پرداختنی (ارزی) ۶,۰۰۰,۰۰۰ (ثبت خرید کالای وارداتی)

نتیجه‌گیری

انواع ثبت‌های حسابداری در ایران با توجه به نوع فعالیت شرکت‌ها متفاوت است. رعایت استانداردهای حسابداری ایران و قوانین مربوطه در ثبت دقیق این رویدادهای مالی نقش کلیدی در شفافیت و صحت گزارش‌های مالی دارد. گروه نرم‌افزاری محک با ارائه راهکارهای نرم‌افزاری، به ساده‌سازی و استانداردسازی این فرآیند کمک می‌کند.